

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊАЛУКА
Број: 60 0 Пс 014297 13 Рев
Бањалука, 27.08.2014. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Биљане Томић, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Стаке Гојковић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитељице Ј.Ј., из Д., ..., коју заступа Б.Б., адвокат из Д., против туженог ГП Р. а.д. Д.1 у стечају, кога заступа стечајни управник Л.Ђ., из Ш. и М.Л., адвокат из Ш., ради утврђења, одлучујући о ревизији туженог против пресуде Вишег привредног суда у Бањалуци, број 61 0 Пс 014297 11 Пж од 26.08. 2011. године, на сједници вијећа одржаној 27.08.2014. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Окружног привредног суда у Добоју, број 60 0 Пс 014297 11 Пс од 08.04.2011. године утврђено је да је основана излучна пријава тужитељице у стечајном поступку који је отворен рјешењем Основног суда у Добоју, број 085-0-Ст-07-000 014 од 26.09.2008. године, те јој је признато право на излучење из стечајне масе једног пословног простора са наткривеном терасом укупне површине 115 м² означеног по основама главног пројекта под бројем Л1 33 А, који се налази у Д.1, у приземљу Тржно-пословног центра М. изграђеног на к.ч. број 246 и 247 к.о. Д.1 (став 1. изреке), док је одбијен захтјев којим се тражи да се обавезе тужени да трпи да се на темељу ове пресуде упише право власништва тужитељице на предметном пословном простору (став 3. изреке) и тужени је обавезан да тужитељици накнади трошкове поступка у износу од 4.590,80 КМ (став 2. изреке).

Другостепеном пресудом Вишег привредног суда у Бањој Луци број 60 0 Пс 014297 11 Пж од 26.08.2011. године жалба туженог је одбијена и првостепена пресуда потврђена.

Благовремено изјављеном ревизијом тужени побија другостепену пресуду због погрешне примјене материјалног права, с приједлогом да се побијана пресуда укине и предмет врати истом суду на поновно суђење другостепеном суду.

Одговор на ревизију није поднесен.

Ревизија није основана.

Предмет спора у овој парници је захтјев тужитељице којим тражи да се утврди да је основана њена излучна пријава у стечајном поступку који је отворен над имовином стечајног дужника (тужени), да јој се призна право на излучење из стечајне масе пословног простора ближе означеног у изреци првостепене пресуде и да се обавезе тужени да трпи да се на темељу ове пресуде тужитељица упише у јавним регистрима као власник наведеног пословног простора.

Првостепени суд је наконведеног поступка утврдио: да су тужитељица и тужени 25.10.2005. године закључили уговор о удруживању средстава ради изградње пословног простора у Тржно-пословном центру М. у Д.1 (даље: уговор о удруживању средстава); да се тужени обавезао да ће за тужитељицу, као удружиоца, у наведеном објекту изградити пословни простор површине 115 м² означен по основама главног пројекта под бројем Л1 33 А, изграђеног на к.ч. бр. 246 и 247 к.о. Д.1, најкасније до 30.11.2005. године (члан 2. и члан 8. уговора о удруживању средстава); да се тужитељица обавезала да ће на име изградње пословног простора исплатити износ од 150.000,00 КМ (члан 6. и 16. уговора о удруживању средстава) на пословни рачун Удружења грађана „Стварни инвеститори у М. у Д.1 (даље: Удружење); да је тужитељица 16.12.2005. године испунила своју уговорну обавезу и уплатила наведени износ на рачун Удружења (картица платног промета од 15.12. до 31.12.2005. године и уплатница по уговору број: 135/05 од 16.12.2005. године); да је тужени предао у посјед тужитељици наведени пословни простор 23.12.2005. године (записник о примопредаји); да је над туженим отворен стечајни поступак рјешењем Основног суда у Добоју, број 085-0-Ст-07-000014 од 26.09.2008. године; да је тужитељица своје потраживање у вези наведеног простора пријавила, као излучни повјерилац и да је стечајни управник туженог то потраживање оспорио на испитном рочишту одржаном 08.05.2009. године; и да је тужба у овој правној ствари поднесена 08.06.2009. године.

На основу овако утврђено чињенично стање првостепени суд је закључио да је уговор о удруживању средстава правно ваљан у смислу одредбе члана 73. Закона о облигациним односима („Службени лист СФРЈ“, број 29/78 до 57/89 и „Службени гласник Републике Српске“, број: 17/93, 3/96 и 74/04, даље: ЗОО) и члана 9. став 4. Закона о промету непокретности („Службени лист СР БиХ“, број 38/78, 29/80, 4/89, 29/90, 22/91 и „Службени гласник Републике Српске“ број 29/94, даље: ЗПН), да се тужитељица има сматрати ванкњижним власником предметног пословног простора и да је стога основана њена излучна пријава. Из ових разлога је позивом на одредбе члана 20. и 33. Закона о основним својинско-правним односима („Службени лист СФРЈ, број: 6/80 и 36/90 и „Службени гласник Републике Српске“, број: 38/03, даље: ЗОСПО) и члана 41. Закона о стечајном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 26/10, даље: ЗСП) судио као у ставу 1. изреке првостепене пресуде.

Цијенећи да тужитељица није доказала да је на земљишту означеном као к.ч. број 246. 247.к.о. Д.1 уплаћен објекат - Тржно-пословни центар М., а тиме ни предмети пословни простор, те да нема ни доказа да је у јавним књигама био уписан тужени, ни његов предник, првостепени суд је судио као у ставу 3. изреке.

Одлучујући о приговору стечајног дужника о побијању правних радњи – уговора о удруживању средстава од 25.10.2005. године и записника о примопредаји пословног простора од 23.12.2005. године, првостепени суд налази: да тужени није доказао наводе да је, закључењем овог уговора тужитељица доведена у повољнији положај у односу на друге повјериоце и да је у вријеме закључења уговора знала за несолвентност туженог ни, у каквој су вези ранији уговори о удруживању средстава (из 1991. године) закључени између туженог и других удружилаца средстава, који су одлукама суда раскинути (на које се тужени позива) и предметни уговор закључен са тужитељицом, као ни вриједност стечајне масе, а ни разлоге због којих би излучном тужбом било доведено у питање намирење стечајних повјерилаца. Из ових разлога је примјеном одредби члана 123. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број: 58/03 до 61/13, даље: ЗПП) и члана 84. и 89. ЗСП, закључио да нису доказане чињенице за побијање правних радњи, па је приговор побијања правних радњи одбио као неоснован.

Другостепени суд је, одлучујући о жалби туженог прихватио чињенична утврђења и правне закључке првостепеног суда у погледу основаности захтјева тужитељице за издвајање из стечајне масе предметног пословног простора, па је исту одбио и првостепену пресуду потврдио при чему је нашао да, супротно наводима жалбе, првостепени суд није погријешило када о приговору стечајног управника којим побија правну радњу (процесноправни приговор), није одлучио у изреци пресуде.

Одлука другостепеног суда је правилна.

Према одредби члана 41. став 1. ЗСП лице које има право на издвајање ствари која не припада стечајном дужнику (излучни повјерилац) није стечајни повјерилац. Његово право на излучење тог предмета регулише се према посебним прописима. Из ове одредбе произлази да ствар коју излучни повјерилац тражи не припада својини стечајног дужника. Ради се о ствари на којој излучни повјерилац има одређено право и која као таква није дио стечајне масе, па излучни повјерилац има право да тражи да се та ствар „излучи“ из стечајне масе и преда му се на његов захтјев.

Одредбом члана 20. ЗОСПО је прописано да се право својине стиче по самом закону, на основу правног посла, насљеђивањем или одлуком државног органа, а кад је у питању некретнина и када је основ стицања правни посао, право својине се стиче уписом у јавну књигу (члан 33. овог закона).

Наиме, тужитељица и тужени су 25.10.2005. године закључили уговор назван уговором о удруживању средстава и сагласили се у погледу битних елемената уговора, па тако и висине и начина уплате цијене пословног простора. Тужитељица је, у испуњењу своје обавезе из уговора, 16.12.2005. године извршила уплату износа од 150.000,00 КМ на рачун Удружења, како је и уговорено у члану 16. уговора којег је закључила са туженим, након тога (23.12.2005. године) јој је тужени предао предметни пословни простор. Зато се не могу прихватити основаним наводи ревидента, истицани и током поступка, да тужитељица нема ваљан правни основ за стицање права својине, јер да није доказала да је уплатом цијене на рачун Удружења извршила своју уговорну обавезу „плаћања уговорене цијене туженом“.

С обзиром да је предметни уговор ваљан правни основ за стицање права својине, тужитељица је излучни повјерилац и припада јој право да из имовине стечајног дужника захтијева излучење ствари – пословног простора, сходно одредбама члана 20. ЗОСПО, те члана 41. ЗСП.

Према одредби члана 84. став 1. ЗСП побијати се могу правне радње предузете прије отварања стечајног поступка којима се ремети равномјерно намирење повјерилаца (оштећење повјерилаца), односно којима се поједини повјериоци стављају у повољнији положаје (погодовање повјерилаца). Побијање правних радњи у стечајном поступку регулисано је одредбама члана 84. до 91. ЗСП.

Како је циљ стечајног поступка да се обезбиједи групно намирење повјерилаца стечајног дужника, уновчавањем његове имовине и подјелом прикупљених средства повјериоцима (члан 2. став 1. ЗСП), то и побијање правних радњи стечајног дужника има за циљ да се заштите повјериоци тако да се одређена правна радња стечајног дужника опозове, односно да се дужникова имовина доведе у оно стање у коме би се налазила да није било тих радњи или пропуштања.

Напријед означене одредбе ЗСП регулишу рокове за побијање правних радњи и круг лица, која могу иницирати овај поступак, те радње које се могу побијати (радња чињења или нечињења). Међутим, за све радње које се побијају, било да се ради о активним или пасивним радњама, треба да постоји узрочно-последична веза између пропуста или радње, с једне стране и стања у имовини стечајног дужника, с друге стране.

За побијање правних радњи неопходно је постојање објективних и субјективних разлога. Објективни разлози представљају радње којима је дошло до оштећења повјериоца, или се погодовало одређеним повјериоцима и услед њих дошло до ремећења намирења, тј. до умањења имовине стечајног дужника или спријечавања њеног увећања, а субјективни разлози се огледају у намјери да се побијањем радњом нанесе штета стечајним повјериоцима, а намјеру треба доказати како за стечајног дужника, тако и за другу страну (знала за ту намјеру, односно могла знати).

Терет доказивања наведених чињеница у смислу члана 7. став 1., члан 123. став 1. ЗПП, у овом случају је био на туженом.

Из утврђеног чињеничног стања произлази да се предузети правни посао, који стечајни управник побија приговором, није одразио негативно на имовину стечајног дужника, јер његовим закључењем није дошло до умањења имовине стечајног дужника, него су управо наведена новачана средстава од стране тужитељице уплаћена туженом на начин како је и уговорено.

Поред тога, како су овакав начин исплате новачних средстава уговорне стране одредиле још 2005. године, а стечајни поступак је над туженим отворен тек 2008. године, то јесте, након три године, тврдње ревидента да је у конкретном случају намјера туженог и тужитељице била да се закључењем предметног уговора и чином уплате средстава на рачун Удружења (како су тужитељица и тужени и уговорили), а не на рачун туженог, оштете други повјериоци, су остале недоказне. Ни наводи стечајног управника да је намјера уговорних страна да се предметним уговором нанесе штета осталим повјериоцима који су у вријеме закључења уговора 2005. године, већ имали правоснажене пресуде које су се требале извршити на терет туженог, код оваквог стања ствари, а поготово код чињенице да тужени није доказао вриједност стечајне масе, нису од утицаја на правилност закључка нижестепених судова о неоснованости приговора побијања правних радњи, истакнутог од стране стечајног дужника.

Из наведених разлога, другостепена пресуда нема недостатака на које указује ревизија туженог, а ни оних на које овај суд пази по службеној дужности, па је примјеном одредбе члана 248. став 1., у вези са чланом 241., те чланом 456. а) ЗПП одлучено као у изреци.

Предсједник вијећа
Биљана Томић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић